

**DIES VIGESIMA MAII.
DE S. BERNARDINO SENENSI ORDINIS
MINORVM, AQVILÆ IN APRVTIO.
VITA I ANTIQUIOR**

**Auctore Barnabæo Senensi coævo. Ex
Ms. Francisci S. R. E. Card. Barberini.**

**PROLOGUS
AD ALPHONSVM REGEM.**

[1] Sanctissimæ Regiæ majestati Alphonso, Dei gratia Regi Aragonum, Siciliae cis & ultra Pharus, Barnabæus Senensis, servulus suus, felicitatem dicit. Vetusta sane ac laudabilis antiquorum omnium, [Regi Alphonso inscripta Acta] Serenissime Princeps, adhuc consuetudo viget, ut hi qui litterarum studiis diu insudaverint, laborum tandem vigiliarumque suarum opuscula ad Principes scribere consueverint: non ut sua doctrina eos sapientiores aut prudentiores effici velint; sed ut potius benevolentiam eorundem nanciscantur, atque ex ea eorum oratio aliquid majoris auctoritatis consecutura sit. Ego igitur hunc pristinum morem secutus, hoc opusculum, lucubrationum mearum testimonium, in quo Beatissimi Fratris Bernardini totius bene actæ vitæ gesta scribuntur, ad Serenissimam Majestatem tuam dare seu offerre decrevi; a qua summam gratiam me consequi mire confido, [ut major eis accedat auctoritas.] speroque hunc meum libellum, tua potissimum causa, majorem auctoritatem posteris relaturum. Quod profecto munus, contemplatione ejus sanctæ & integerrimæ vitæ, tum etiam tua amplissima erga omnes mansuetudine, tibi (ut spero & opto) gratum jucundumque fore [confido]. Reliquum est, Deus ipse immortalis, quidquid vitæ tuæ

supersit, faustum, felix, fortunatum perficiat. Vale. Ex Sena Kal. Aprilis MCCCCXLV.

CAPUT I.

Ortus, vita monastica, virtutes Cardinales & Theologicae.

[2] Bernardinus, qui ob res ejus sanctissime gestas, in omni vita sua Beatus habitus est, civis a Senenus (quod antiquissimum est Hetruriæ oppidum, [Nobiliter natus] & per universum orbem fama vulgatum) ex nobilissima familia Albizescorum oriundus fuit; cujus pater summæ probitatis Tullus vocabatur. Ejus vero mater, ex Masta Senensium municipio orta, ut primum matura fuit a parentibus Tullo civi ingenuo nupta traditaque est; ex eoque gravida facta, filium enixa est, cui ab iis Bernardini nomen impositum fuit: qui ubi pueritiam castissimis & optimis moribus educaverat, avidissime sese ad litterarum studia contulit, [& litteris eruditus,] optimosque habuit suæ tempestatis præceptores. Ceterum brevi temporis spatio, reliquos ætatis suæ condiscipulos latinis litteris superat. Sed ubi jam sua ætas vigesimum primum annum attigerat, ad Religionem S. Francisci, relicto seculo hoc mortali, se contulit; & a Sancto quodam viro, cui Joanni Ristorio nomen erat, Fratrem ejusdem Ordinis, Religiosis vestimentis indutus est. Ibi vero anno revoluto in solennitate d Assumptionis Beatissimæ Virginis Mariæ matris Domini, [Ordinem S. Francisci profitetur] professionem spontaneam efficiens, obedientiam, paupertatem, castitatemque vovit. Sed in primis omnia sua bona pauperibus, amore & caritate Dei motus, elargitus est; integram inviolatamque animam servans, ex sententia gravissimorum virorum, qui secum familiariter domesticeque vixerunt. Illum quippe affirmare ausi sunt, pudicissimum fuisse, atque virginitate ornatissimum per omnem vitam permansisse.

[3] Quem quidem virum omnes virtutes comitatae sunt. Nam si de justitia (quae est virtus, [justitiae tenax erga Deum & Sanctos,] per quam ad alterum quemquam se recte habere ajunt) loqui aliquid volumus, nemo vir melior neque justior reperietur. Principio enim Dei cultum reliquorumque Sanctorum ita pie religioseque servavit, ut non injuria justissimum audeam dicere. Praeterea erga patriam summa fuit cum pietate tum etiam caritate devinctus: illuc spem omnem ac desiderium contulerat: ibi in monasterio magnam fere ejus vitae partem agens, complures de moribus libros conscripsit; nec minus civitati profuit otiosus, quam quotidianis suis admonitionibus, [patriae imprimis consulit.] quibus praeter ceteros omnes valebat. Itaque & seditiosas in Republica partes suis admonitionibus compressit; & cives varie de republica sentientes, unanimes concordisque fecit; inimicitias & odia, in animis civium inveterata, in pacem benevolentiamque convertit; & usque adeo familiari ejus sermone animos hominum, quos quotidie conveniret persuasit, ut una omnium civium mens atque idem animus videretur. Itaque semel cum in frequentem Senatum venisset, cives quos antea solos convenisset, eo die universos peracri quadam oratione allocutus est; idemque omnibus faciendum dixit, quod jam unicuique privatim persuaserat. Itaque ejus civitatis status in perpetuum confirmatus solidatusque est, si cives in futurum (quod Deus omen avertat) non inter se pugnare, sed ab hostibus rempublicam pari studio ac laboribus vindicare velint. [fortis in adversis,] Si etiam de fortitudine dicere volumus (quam Peripaterici pericula subire dicunt) qualis & quanta periculorum ejus pro fide & religione servanda voluntas fuisset, adversitates quas modestissime tulit [declarant]. Verum hoc scilicet testimonium dare in hac praeclearissima virtute videtur, quod constantia maxima perseverantiaque fretus, nulla pericula pro religione augenda adire umquam recusavit.

[4] [abstinens a conversatione cum fæminis,] De temperantia (quæ quidem virtus circa gustus & tactus omnemque rem veneream versatur) in eo sancto & modesto viro, quid præsumere aut vaticinari mente animoque nostro debemus? Primum enim cum mulieribus nullum commercium, nullum colloquium, nisi publice, habere unquam ausus fuit, ne aliquo modo contagio earum ipsum tanta virtute perfectum commacularet. Cibum vero & potum ad sobrietatem, quoad naturæ satisfactum putaret, accipiebat. Jejunia etiam numquam ipsum præterisse, [sobrius in cibo & potu,] sua in sancta & immaculata vita reperitur, quamquam ipse natura non nimis robusta fuisset. Quarum quidem rerum innumeri testes existunt, præcipue qui secum quotidianum usum continuarunt; quorum testis fidelissimus fuit optimus vir per totam vitam suam Frater Vincentius Senensis, ejusdem Religionis Frater, qui secum vigesimum septimum annum in honestate & sanctitate morum vixit, & numquam a latere sanctissimi viri discessit: qui certe si post mortem illius superesset, multa miracula, quæ sibi soli nota erant, cum summa laude illius viri manifestasset.

[5] Prudentem vero eum, præter ceteros nostræ tempestatis homines, facile ab omnibus judicare est. Siquidem hoc sane liquidum appareat, quod cum sæpissime plerique homines eum virum summis laudibus celebrandum callide ambirent, [prudens,] ut aliquid aliquando ex eo audirent, in quo eum perverse capere possent, ut ita primum eos cognoverat, ut facile ab eorum insidiis cavere potuerit. Erant enim in eo viro consilia prudentissima; nam præsentia, cum præteritis comparans, quidquid futuri accidere poterat præmeditabatur; & exinde omnes casus, sive adversos sive prosperos, [ac providus] æquo animo & generoso perferre dedicerat. In qua quidem virtute tantum floruit, ut ferme omnes amici & benevoli sui, de omnibus fere rebus, prudenter consilium caperent. Belli autem

inimicissimus, pacis vero amantissimus omnium fuit. Tanta quippe de eo viro apud Italos Principes opinio fuit, [auctor pacis,] ut eum crebris legationibus exposcerent; ut omnia sua oppida, quæ in ditione haberent, in pace confirmarent: ipse vero eos libentissime, ut eorum justæ petitioni satisfaceret, adibat: unde seditiones omnes atque discordiæ, opera sua sanctissima, sopiebantur. Quare cum aliquo iter haberet, coloni atque oppidani, [quoscumque pro suo captu docens,] eum in eorum oppidis, ut ab eo sanctam doctrinam audirent, retinere conabantur. Credo equidem, similis ac talis fuit olim Apostolorum concursus, tanta Dei virtute & gratia repletus erat. Docebat enim rusticos, grosso modo & per figuram quamdam, bene beateque vivere: sic enim demonstrabat, prædicabatque. Itaque sibi difficile erat gressum per oppida & villas coloniasque habere. Si de amicitia (quæ bene vivendi electio vocata est) aliquid dicere volumus, omnes Italici Principes eum summopere dilexere. Sed inter ceteros Serenissimus Rex Aragonum Alphonsus in eum Sanctum virum benevolentiam maximam habuit; [amatur a Principibus, & Alphonso Rege,] qui statim post mortem suam ad Romanum Pontificem Eugenium Papam Quartum epistolam, tum de miraculis suis, tum de sanctissima vita narrantem, misit: quæ quidem his verbis notata est.

[6] Sanctissimo Domino nostro Papæ Alphonsus Rex Aragonum, Siciliae cis & ultra Pharam, recommendationem dicit. [qui ejus Canonizationem postulavit a Papa] Commendavimus sæpe numero nostras per litteras Sanctitati vestræ quam plurimos, quos vel eorum dignitas aliqua vel spectata virtus ac merita commendandos esse postulabant; sed his tamen, quales pene innumerabiles habet quotidiana hæc mortalium vita & usus, nec ultra eam conditionem aut nobis commendare, aut Sanctitati vestræ commendatos eos accipere licuit; in præsentiarum vero, cum Aquilæ,

Fratrem Bernardinum tot miracula, totque generum edere, omnium inde advenientium fama constet, quæ sunt testimonia vitæ sanctæ, quam in terris agebat; Sanctitatem vestram suppliciter oramus, ut illum canonizare, & inter Ecclesiæ Sanctos consecrare dignetur. Adsunt Italiæ populi, adsunt Principes, adsunt Respublicæ, adsunt denique cujusque sexus, ætatis, gradus, & conditionis homines; qui ante ipsius Sanctitatis vestræ pedes prostrati, ut id facere dignetur, precibus, supplicationibus, votis, una voce unoque consensu petunt & orant. Adest hæc ætas, hominis Divini meritis illuminata, & glorians quod illum temporibus suis videre contingat, qualem antea multis jam seculis non licuit. Adest quoque æterna & cælestis gloria, quæ ipsam Sanctitatem vestram ad id faciendum quasi jure suo compeliit atque invitat; ut sicuti, per tot ac tanta evidentissima per eum edita miracula, illum Beatum Dei Sanctum in cælis gloriosissime canonizatum esse ostendit; ita Sanctitas Vestra in terris exequatur, & sicut Domino placuit, ita factum est. Almam personam vestram & conservare & extollere dignetur omnipotens Deus noster in regimine Ecclesiæ sanctæ suæ. Ex Neapoli XIII Kalend. Septembris MCCCCXLIV. Item ipse Serenissimus Rex Colegio Cardinalium epistolas de hac re scripsit, [& Cardinalibus.] & quinque aliis Cardinalibus, orando & precando eos, ut sanctum hunc virum in Catalogo Sanctorum, eorum opera haberi faciant.

[7] Qui quidem vir beatus, cum in sermonem inter loquendum Regia de victoria urbis Neapolitanae jucunde incidisset, hæc verba habuisse dicitur, dum pro solatio & consolatione sua, in hortulo quodam Monasterii sui prope Senam, ad primum lapidem erat, cum discipulis suis. Hæc nova meliora sunt, quam reliqua futura, nostra pro patria, & libertate tuenda. Cur hæc tam alacri vultu loqui ausus fuit? [sic etiam aliis Principibus carus,] Credo equidem, in Deo atque in spiritu Domini, vidisse eum futuram nostræ

patriæ ab hostibus liberationem non dubiam. Cum Philippo Maria Principum Principe tanta familiaritate & amicitia conjunctus fuit, quanta maxima dici potest cum exteris nationibus, etiam in his locis, ubi Sancti viri religiose existunt atque inhabitant. Romanus etiam Pontifex eum virum, in ejus vita & post mortem, Sanctum appellare solitus est. Inter barbaras vero nationes sua optima fama crescebat indies. Si quidem de liberalitate aggredi volumus, aut aliquid in hac laudabili virtute de eo sancto viro dicere cupimus; primum omnia bona sua, quæ ampla satis erant, pauperibus, juxta Evangelicum dictum, dedit. Cujus rei experientia manifestissima jam dudum apud Insubres Mediolani extitit; quoniam cum illic primum orationem, de amanda ac conservanda paupertate, ad populum illum innumerum habuisset; magnam vim auri Philippus Maria Mediolani Princeps Illustrissimus dono offerri sibi liberalissime fecit, [pecuniam oblatam captivis redimendis expendit:] quam vim pecuniæ sibi erogatam cum ipse alacri vultu acceptasset, statim loca captivorum petivit: captivosque omnes, pro quantitate sibi erogata, qui alieno ære tenebantur, ex vinculis relaxari fecit. Illud cum totam per urbem innotescere cœpit, [populus] paupertatem, quam ipse tantopere prædicando laudavit, ad cælum miris prædicationibus extulit. Magnificus, ultra consuetum morem mortalium, & ipse maxima cum gloria suæ dignissimæ laudis repertus est: quoniam ut Peripatetici Philosophi rectissime ajunt, cum plura officia magnificorum virorum supersunt, præcipue tamen in ædificandis reparandisque templis ad honorem Sanctorum; quarum rerum testis Pavia civitas, ubi templum ornatissimum, [extruit 300 monasteria:] prope mœnia, quod Monachi S. Francisci piæ incolunt, ædificari curavit; testis est Mediolanum, ubi denuo templum sancti Angeli juxta civitatem pulcherrimum ab eo conditum apparet; testis est universa provincia Galliæ Cisalpinæ, ubi regionem incolunt Ligures, Insubres, Boi, Cenomani,

Euganei, Veneti, quibus quidem in locis plusquam trecenta Monasteria condita, auctore Beato fratre Bernardino Senensi, sunt.

[8] Magnanimus inter omnes mortales fuit; nam in prosperis mitissimus erat, [contemplationem amans,] in adversis autem se recte ferens, omnium mortalium constantissimus habebatur. Magna & honorabilia pro religione servanda appetens, omnia humana caduca, & mortalia infra se posita existimabat. Summum enim bonum in actione virtutum cælestia contemplando locans, vitam contemplativam optimam esse veris rationibus comprobavit, juxta Evangelistam, Martha, Martha sollicita es, & turbaris erga plurima, porro unum est necessarium, Maria autem optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. In vita vero ac communi conversatione mortalium, cum necessarium sit jocus & ludus, [opus est ut] eorum actiones mediocritate metiantur; quoniam jocus in verbis cum jocunditate, honeste ad tempus, gratia fugiendi laborem, versatur; ludus vero in actibus, in eodem modo secundum personarum decentiam reperitur; quibus in rebus qui recte se & bene habet, jocundus, [nihilominus comitate excellit.] comis & urbanus nuncupatur: & circa hæc omnia qui cum moderatione se gerit, rectissimus atque honestissimus ab omnibus putatur. Quarum quidem rerum usum hic vir Sanctus ad utilitatem hominum, domestice & jocunde suscipiebat: quoniam rursus earum rerum una circa veritatem, altera vero circa communem usum vivendi virtuose magna cum moderatione versatur. Quamobrem, & ipse his rebus ornatus familiariter, ut res & tempus postulabat, cum omnibus hominibus laudabilem vitam tenebat.

[9] In fide quis melior eo aut ardentior? quam quidem per universam Italiam, ipse tuba suæ resonantissimæ vocis prædicavit, [in fide prædicanda constans, nomen Iesu inculcat:] nomenque Domini nostri Jesu Christi coram

Principibus & Regibus manifestare audebat, ut tanta in veneratione illud Sanctum nomen ipso prædicante Christiani habuerint, ut nullo modo vel litteris vel oratione exprimere quis possit. Credo equidem, nec mihi vana fides in hac re tam mirabili extat, suo sincerissimo cordi, purissimoque aureis litteris nomen hoc Jesu sculptum fuisse; ita frequentius, ita firmiter ex ore suavissimo suo, cum dulcedine ac suavitate quadam resonabat. Spes autem, qualis & quanta in eo viro extitisset, quis unquam exprimendo dixerit? Virtutes enim suæ de hac re verum testimonium dare videntur. Nam in Deo omnis spes ac desiderium suum ipsum posuisse, [spe plenus,] omnes una mente, una voce fatentur; a quo sane adjumentum ad utilitatem hominum suscepit, & quibusvis in rebus fortissimum militem in bello vitiorum sese constantissime præbuit. Erat enim virtutum amator, malorum & vitiorum extirpator, bene autem faciendi hortator maximus; ut exinde mortales, quamquam proclives ad malum, ad bonum expetendum totis viribus sui causa se ipsos direxerint. Arbitror equidem, quod in caritate Dei nullus tam ardens unquam extitit: neque in hac virtute quempiam [eo perfectiorem] ullo pacto reperire est. [& caritate perfectus,] Enimvero si quis aliquam molestiam patiebatur, tali quoque incommoditate etiam ipse affectus erat. Nam in Christo proximum diligebat. In omni vero sapientia & doctrina, mira quadam diligentia florens, divinarum humanarumque rerum sibi cognitionem adeptus est. Hunc virum, omni virtute præditum fuisse, & omnia cælestia ac divina cognovisse, [atque omni virtute præditus.] cuncti mortales fatentur: quoniam quæ sursum sunt contemplabatur, quæ autem deorsum spernebat. In qua quidem re ipse Deo fretus, ad ea quæ immortalia sunt tota mente animum suum dirigens, divinus in hac miserrima vita mortali apparebat. In omnibus vero scientiis acutissimus fuit, ut causæ rerum omnium sibi notiores existerent, juxta Maronis carmen,

Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.

Intelligentiis perspicacissimus, & quidquid intus intellectus sapienter apprehendebat, in dulcissima oratione sua, facilius omnibus enodabat. In arte vero, quæ recta ratio factibilium habita est, doctissimus præter opinionem hominum evasit: suæ enim res, ab eo diligentissime manufactæ, testimonium ostendere, & demonstrare dilucide videntur. Instrumenta quædam organea [ab eo fabricata] extant. Majusculæ & delicatissimæ litteræ suæ supersunt; & quædam alia, quæ honeste delectabilia sunt, [ostendunt] ut in otio cum dignitate maxima vitam degerit.

CAPUT II.

Constitutio naturalis. Amor erga Deiparam. Loca plurima concionibus illustrata.

[10] Fuit autem inter reliquos mortales mediocri statura, recta tamen; vultus rubicundus, alacritatem præ se ferens atque animum gravem, pulcra facie atque aspectu quidem veneranda: [Habitum corporis venerandus,] sermo purus ac dilucidus, vox sonora, grandia latera, potens cum resonantissima voce oratio, cum dulcis & suavis, tum etiam tristis & gravis, & ita flexibilis, ut eam quocumque vellet facile contorqueret. Vita quippe integerrimos, moribus honestus, continentia temperatus, innocentia vero purissimus, misericordia summa cum pietate imbutus, potius divinus quam humanus putabatur. In suggesto vero terribilis vitiorum detestator, in quotidiana conversatione ita affabilis & gratiæ plenus, ut quasi Angelus Dei putaretur. [& scientia instructus,] Maxima etiam humilitate repletus, benignus audiendo, in dicendo gravissimus & facetus; humanarum, divinarumque rerum sibi cognitio vigeat. Quin etiam Poëtas & Oratores discens, cum jam hujus humanæ vitæ pertæduisset, ad sacras litteras sese tota mente contulit; ex quibus tantum

fructum accepit, ut in præclarissimum quamprimum Dei prædicatorem evaserit: postremo omnem Italiam quotidianis prædicationibus, quasi quadam sanctissima ac divina esca, educavit cibavitque. [in prædicatorem eximium evasit.] Sua vero in patria primum prædicans, cives benigne, populumque rectas actiones docere cœpit; in qua quidem potius integerrimam vitam suam, quam accuratam orationem prædicando demonstrabat. Quod cum plurimos perfecisset annos, in sacris litteris historiisque ultra opinionem omnium doctissimus floruit; familiares enim sibi sacri Canones erant, ex quibus Christiana religio ordinata est. Quibus rebus ipse armatus, hostem accerrimum adversus desideria carnalia, & illecebras atque voluptates sese præbens, protinus de hostibus victorioso triumphavit.

[11] Per omne reliquum vitæ suæ tempus devotissimum sanctissimæ ac beatissimæ Virginis Mariæ extitisse, [devotus erga Deiparam Virginem,] facile omnes mortales una mente atque uno ore firmiter consentire videntur: de cujus laudibus cum plures libros describens, eam tanta virtute & gloria ornavit, ut audientes prædicationes suas in hac re tam pulcherrima miro quodam modo obstupescerent. Quoniam nemo (pace omnium dixerim) ante nostram ætatem ita eleganter, ita eloquenter, ita ornate, ita graviter hanc rem, carmine vel oratione soluta tractaverit, libri quidem sunt in manibus. Est & quidem in pariete ulterioris januæ Camilliæ in urbe Senensi, [imaginem ejus Senis quotidie invisit,] imago quædam sanctissimæ Matris Domini Jesu Christi, quæ ita pulcherrime & ornatissime picta est, ut non sine magna admiratione respicientes discedere possent: quam ipse semel in die videre sese non satiabat. Sed ubi socii ejus per viam Camilliæ ambulantes videbant; Quo tenes iter? interrogabant. Respondebat autem. Ad amicam meam videndum vado, quæ mihi omnium pulcherrima cordi est; quæ quidem potius idea quædam summi boni

exemplarque extat: in quam quidem picturam tantum animus suavissima contemplatione affectus erat, ut se in Beatorum cœtu contemplando esse arbitraretur.

[12] Quinque præterea jam sunt elapsi anni, quod hujus rei miraculum in urbe Aquilana ipso prædicante, matremque Domini nostri Jesu Christi laudante, cum eo loci inclitus Rex Rainatus, [& stella ad ipsum descendente honoratur Aquilæ.] omnisque plebs ac primates Principes regni adessent, evidentissimo ac manifestissimo signo apparuit. Stella enim in ascensu solis die illustri refulsit: quam omnes simul cum Rege videntes, attoniti stupidique mansere. Erat autem contra faciem suam opposita, quæ sane per purissimum aërem descendens, prope se, mirantibus cunctis, evanuit. Signum hoc evidentissimum fuit, quod Mater Domini nostri, tanta claritate radiorum refulgens, hunc virum, religione insignem, pietateque præcipuum, omnibus præsentibus demonstrare voluit, sibi filioque unigenito suo gratuitum esse; & in ea urbe illius mortem futuram, talibus signis fore postea celebrandam, ut exinde lumen progrediretur, ex quo quidem universus orbis terrarum tanto splendore, & lampade illuminaretur. Sed cur magis vel potius in Aquilana urbe, si quis forte dicere vellet, mortem obire voluit, quam in quavis alia? Credo equidem, omnes simul respondebunt; Aquila nihil aliud significare vult aut intendit, quam altitudinem seu mentis elevationem. Nam Aquila, plusquam cetera animalia volatilia alte volans, in radiis solaribus, magis & efficacius oculis penetrare videtur: hoc enim demonstrare intelligitur, hunc virum, longe ante alios spiritu Dei ductum, ad altissima supernaque contemplanda natum esse, juxta Philosophi sententiam, Non, cum simus mortales, mortalia curare debemus; sed quantum fieri potest ad immortalitatem anniti, & omnia facere ut vivamus, secundum optimum eorum quæ in nobis sunt. Quem quidem quasi universi Principes Italici, [Invitatus a variis Principibus & urbibus Italicis,] ut ante dictum nobis

est, crebris legationibus adhuc eo vivente, ut ipse eos adiret, sollicitabant; quoniam facile arbitrabantur, ipso prædicante atque verbum Dei nuntiante, in benevolentiam suam reliquam populi multitudinem redigere. Quod cum urbes, quæ Rempublicam gerunt, perficerent; non solum pacatæ atque tranquillæ erant, verum etiam religiose Christianeque vivere & honeste didicerant. Nam & mores ejus castissimi, & sua in omnes pietas singularis tantæ auctoritatis erat, quod omnes eum tamquam summi boni exemplar intuebantur. Quamobrem & vitia deponere virtutesque amplecti libere jam cupiebant.

[13] Civitates etiam, quæ ipsum summopere dilexere, his nominibus nuncupantur: Veneti, Genuenses, Bononienses, [prædicat in Tuscia,] Florentini, Lucenses, Perusini, Anconitani, & hi qui Senenses de genere suo in Tuscia nuncupantur. Tuscia enim idem est quod religio superiorum. Nam Tusci a thure originem duxere, quo antiquitus Deus vetusta religione honorabatur; & tanta veneratione provincia Tuscorum olim apud exteras nationes erat, quod volentes docere natos suos religionem, in Tusciam eos mittebant; quibus temporibus duodecim populi eam incolebant, videlicet Fesulani, Pisani, Populanienses, Volaterani, Massani, Saturnii, Clusini, Perusini, Aretini, Cortonenses, Lunii, Cæretini. Nec mirum igitur si in hac vetustissima omnium matre provinciarum hic vir religiosus, & sanctus habitus est: quibus in locis mirabiliter maxima cum utilitate prædicans, tranquillæ pacificeque permansit. Primum vero mirabilis gloriæ suæ sanctæ prædicationis in Gallia Cisalpina apud insubres Mediolani celeberrime crevit, ubi Philippus Maria Principum Princeps eum summopere, non solum dilexit, sed unice amavit; [Insubria,] in quo quidem loco uti vir sanctus putabatur: illic enim multiples discordiæ illius magni populi sopitæ Divina virtute propitia fuere. Exinde descendens, ad Ligures profectus

est; ibi vero ab intestinis bellis, sanctis suis prædicationibus, cessarunt. Savonam deinde, Albengam, totumque littus Genuensium visitans, religiose ac honeste vivere, concordique voluntate in Deo, illos instruxit: quoniam præsentia tanti viri miro quodam modo convaluit. Inde ad plures urbes & oppida proficiscens, nomen Domini prædicans, mirabilius ad bene beateque vivendum illic omnes accolos direxit. Tandem Papiam, urbem prope Ticinum fluvium sitam, venit: ubi cum Catone Sacho, Juris-consulto præstantissimo, amicitiam maximam contraxit: ubi eum cives benigne & grate, ut sanctitas sua merebatur, receperunt, ac solenniter templum ad primum lapidem fabricaverunt; moresque, ab eo illic devotissime instituti, iis in locis ab omnibus frequentantur.

[14] Sed ubi Mediolanum secundo tam optatus desideratusque ipse Dei nuntius venisset, tota civitas illa, quæ innumero populo completa est, [Lombardia,] quasi evulsa sedibus suis, ut hunc virum sanctum amplecterentur, videbatur. Maxima insuper concordia civium, templum prope mœnia ad mille fere passus conditur, cui nomen sancti Angeli religiose celebratum est. Exinde Bergomum petens, superstitiones illius loci tollens, in pristinam ac laudabilem consuetudinem Christianam Bergomenses redegit, ubi millia hominum ad bonos mores reducere conatus est. Erant autem apud Alpes loca quædam populosa, ubi Christi doctrinam aperiens, ut Dei Apostolus ab incolis ejus loci habebatur. Discordias inter Guelphos & Ghibellinos pariter his quidem in locis sedavit, quoniam regionibus illis discordia talis multum vigebat. Deinde Bresciam veniens, perfidissima ac induratissima eorum consuetudo corruptarum partium, [statu Veneto,] omnino suo divino & resonanti verbo funditus deleta est. Petiit deinde Veronam, cum universa provincia Venetorum: ubi nomen Domini nostri Jesu Christi tantum honoravit, quod omnes populi Venetorum, tum Sanctorum templis, tum privatis

domibus, aureis quidam litteris rutilantibus radiis nomen sanctum Salvatoris nostri parietibus honoratissime pinxere; animo vero atque mente, sane nomen illud Christiane ac devote retinere. Quid sit honestum locando, vendendo, ut religio Christianorum permittit, in ea Venetorum urbe docens, mercaturam (quæ in ipsa magna & omnium præclarissima civitate maximo quidem in pretio habetur, quoniam ex diversis orbis terrarum partibus merces navibus illuc advehuntur) sanctissime laudavit: & eo sane modo quo ipsam invicem tractare debemus, mira quadam prædicatione religiose digito demonstravit; quæ quidem oratio suis in libris ab eo tam diligenter confectis habetur: ad justitiam vero servandam severos quoque Venetos confirmavit.

[15] [& Romandiola.] Exinde Ferrariam petens, effrænata licentiam mulierum coërcens, pompas earum in vestitu & gestu moderavit. Dominus vero Ferrariæ tanta benignitate tantaque gratia eum in urbe recepit, quanta maxima dici potest. Pro suis ergo in religione meritis Episcopus Ferrariensis designatus fuit: quam tamen dignitatem nullo modo neque ullis precibus acceptavit. Regium postea & Mutinam ad cultum Dei honorandum dirigens, ad benignitatem justi Domini confirmavit; nomen vero Jesu eorum mentibus renovavit, quoniam justissime in ea vetustissima pace Dominus Ferrariæ omnem vitam suam consummavit, quam quam hoc sibi propter vicinitatem Insubrium ac Venetorum difficile fuit. Non multum post temporis Bononiam pergit, ubi maxima diligentia, atque prudentia opus fuit. Nam Bononienses intestina discordia laborabant: ipsi autem præsentia hujus tanti viri ferocia corda ponunt. Infectiones igitur partium suo sancto & divino verbo sedavit: [Inde in Tusciam revocatus prædicat Florentiæ,] paceque & concordia inter cives facta, magna tranquillitas aliquamdiu in urbe integrata est. Florentini vero, cum certiores ex pluribus litteris de his rebus redderentur,

oratores ad eum Bononiam destinarunt; qui ipsi sancto viro suaderent ut ille Florentiam adire vellet, quoniam avidissime eum omnes Florentini expectabant. Qui statim ut Florentiam venit, prædicare Euangelium Dei solenniter cæpit; ubi innumera vitia malorum, ab eis superbe perpetrata, sanctis suis prædicationibus aperiens, ad bonos & laudabiles mores religiose faciliterque Florentinos reduxit. In facie vero templi sanctæ Crucis, loco quidem altissimo qui ad plateam spectat, aureis litteris in circulo magno aureo nomen Domini nostri Jesu Christi, tamquam solem radiantem, Florentini ornatissime pinxerunt: ut testimonium ubique prospectum quam evidentissime daret, quod prædicationes suæ huic devotissimo populo & gratæ & jucundæ fuissent.

[15] Senenses vero, cum intellexerunt Fratrem Bernardinum, [Senis,] civem suum, jam prædicationes suas Florentiæ consummasse; legatum ad eum ii, qui amplum Magistratum urbis gerunt, mittunt. Qui jam consummatis ac terminatis illic prædicationibus, suam in patriam, voluntate Senensis oratoris accepta, quam raptim venit. Ibi Senensis viri cunctusque populus lætissima fronte eum receperunt: ubi per quinquaginta dies in foro magno urbis prædicans, animosque Senensium omnium ad omnem voluntatem suam reducens, ad pristinam & vetustam consuetudinem bene & Christiane vivendi eos firmavit: templum etiam suo intuitu jam dudum inceptum, pensionibus publicis magnifice est completum. Ludi vero taxillorum non solum suo jussu deleti fuere, sed coram Gubernatore hujus Reipublicæ naibes, taxillos, tesseras, & instrumenta insuper lignea, super quæ avare irreligiosi ludi fiebant, combustos esse præcepit: pacemque inter dissidentes componens, cunctum populum pacatum ac tranquillum suavissima oratione sua reddidit. Instituta etiam complura bene beateque vivendi, sua contemplatione Senenses moti condidere. In circulo quidem aureo, neque mediocri

ambitu, nomen Domini nostri Jesu Christi in facie magnæ ædis publicæ, quæ ad forum spectat, sumptibus publicis magnifice pingitur, ne posteris seculis memoria viri aboleatur. Sed ubi urbem reliquit, innumera multitudo populi eum usque ad quintum lapidem juxta Arbiam fluvium devotissime sociarunt. Inde per aliquos menses in agro Senensi verbum Dei prædicans, ad timorem & reverentiam Domini colonos & agricolas, [Perusii,] grosso modo & per figuram docens, Perusium, vetustissimum oppidum Etruscorum, tandem pervenit. Illic vero fructus suæ sanctæ prædicationis, plusquam opinio ante fuerat, dilucide apparuit: quoniam Perusinos, qui feri propter bellum intestinum ac civile habentur, ad optimos mores Christianorum redegit: illic enim ludum mortalem, qui inter cives vetusta consuetudine [vigeat], cum scutis & clava, radicitus evertit. Quin etiam eos ad cultum divinum honorandum pietate solita amplissime instruxit, pacem inter cives qui Rempublicam tenebant benignitate quadam firmavit, odium vero mortale ab eis penitus separavit, ut amor & caritas inter ipsos clementer exerceretur. Post paucos dies Assisium venit, [Assisii,] ubi solennitas Augusti sancti Francisci vetusta consuetudine annali fiebat: quibus in locis, plusquam ducenta millia hominum fuisse, qui jure rerum talium experti sunt, existimarunt; moti partim præsentiam hujus sancti viri videre, partim ut culpæ ac pœnæ Indulgentiam consequi valerent. Quam quidem multitudinem tam innumeram, cum ego vidissem, reliquam gentem quæ Italiam incolunt tantam numero fuisse dubitabam. Inde ad Umbros peragravit, ubi verbum Dei & Evangelium Christi devotissime prædicavit: ex quo certe non parum utilitatis & religionis illic ipso prædicante illi incolæ consecuti fuere, præcipue cum præterita bella eam regionem quasi totam vastassent: quare in rebus de Deo, de religione, de justitia, de fide tales homines nihil seu parum sentiebant. His quidem rebus religiose peractis, transjecto Tiberi Viterbium profectus est: [Viterbii,] ad quam quidem

urbem vicini populi, maxima cum devotione & fide, ut eum sanctum virum audirent, devenere. Ibi vero grato animo receptus, ad rectam viam bonorum morum populum illum vertens, pacem non dubiam inter majores populi & reliquam plebem reliquit.

[16] [Romæ:] Cum postea Romanam urbem petere cum discipulis suis parasset, nobiles viri complures ac plebeji magno in numero, secum, ipso recusante, Romam intrarunt. Statim vero æmuli sui eum coram Romano Pontifice, Papa Martino Quinto, religionis & hæresis perverse & injuste accusarunt: invidia potius quam caritate religionis moti, libellosque complures adversus eum maligne dedere. Dies tandem, de consensu Romani Pontificis, in hac re terminanda, constituta est: [ubi de æmulis triumphat.] ubi adversarii & æmuli sui, maxima cum pompa & implicatis syllogismis, in eum sanctum virum impetum effrænatum fecere. O Deus immortalis, qualis fuit morsus eorum! Quoniam perdifficile erat ex intricabili rete eorum evadere posse, Dominus (quippe omnipotens) id fecit ut simplici puræque prædicationis suæ sententiæ resistere minus potuerint. Tandem calumniarum victor & triumphator evasit, privilegiumque [acceptit] a summo Pontifice omnique Romana Curia maxima cum auctoritate sibi concessum, ut per universum orbem terrarum testimonium ipse dare posset, prædicationem suam ac doctrinam auctoritate Apostolica comprobata esse. Nec multo addito temporis intervallo, Senensis Episcopus de signatus pronuntiatusque est: cui tamen dignitati renuntians, prædicationes complures Romana in urbe perfecit.

ANNOTATA.

Quinque anni elapsi indicant annum 1439 sub finem & sequentem, quando & Renatum Regem & S. Bernardinum simul Aquilæ fuisse confirmat Bernardinus Cyrillus in

Annalibus Aquilanis lib. 7. Nam mox de anno 1441 sequenti agit: quo Alphonsus illo expulso regnum Neapolitanum occupavit. Et sic ex hoc loco optime colligitur & confirmatur tempus hujus Vitæ scriptæ.

Id factum anno 1427, Martini Papæ 10.

CAPUT III.

Extrema sancti viri opera, etiam in Oriente per discipulos: mors, sepultura.

[17] Crevit deinde suæ bonitatis sanctitatisque fama clarissima quasi totum per orbem. [Discipulos mittit ad Indos Æthiopes:] Ipse enim cum jam dudum vidisset, ac etiam a nonnullis didicisset, quasi totam Orientalem plagam in manibus barbarorum perituram, ubi Christiani multi Deum Dominum nostrum colunt; plures discipulos suos ad tam remotas gentes, de consensu Romani Pontificis a Eugenio Papæ IV, misit. Qui ubi per Ægyptum ambulassent, legatosque Indos Æthiopesque convenissent, eos tandem hortati sunt, ut eorum Regi mandata Pontificis significarent. Ii enim partim ad opulentissima regna Indiæ, partim ad Constantinum Æthiopiæ Regem, maximo cum periculo itinerum peragrarunt. Tandem eorum Regem alloquuntur, qui ad Romanum Pontificem legatos misit. [quorum legati Florentiam advecti] Erat enim antea per septingentos superiores fere annos, quod nunquam Ecclesia nostra Occidentalis cum Orientali & regionibus illis aliquod commercium defectu Romanorum Pontificum habuerat. Venerunt igitur legati Orientales Florentiam, urbem opulentissimam, ubi secundo Summus Pontifex moram agebat; deinde Senam, ubi maximo cum honore recepti, postea Romam profecti, ex Italia Ægyptum delati, [cum unionem recepissent,] concordiam cum Romano Pontifice actam Constantino Regi Æthiopum portarunt, statimque ipse Rex potentissimus ad Soldanum apud Ægyptum

legatum decernit. Qui maxima comitiva equitum, longo itinere emenso, nulla sibi reverentia facta, ut ad subditum, legationem, libero Rege Christianissimo dignam, diligenter exposuit. Statimque Soldanus omnia templa sanctorum Christianorum, quæ diruta jacebant, regionibus illis reparare sumptibus suis jussit; Christianosque omnes bene tractare, decretis multis solenniter instituit. Christicolæ vero qui Assyriam, Persiam, Libyamque inhabitant, audita voluntate Indorum Æthiopumque Regis, [sequuntur exemplum Orientales alii.] Romam Oratores decrevere, quo si qui errores in fide habuissent, publicis scripturis secum deportarent; qui Romam navibus delati, concordiam cum Romano Pontifice, adunata universa Curia Romana, maxima cum solennitate fecerunt: errores, quos longis ac protractis temporibus tenuere, tandem purgarunt: exinde in regionem suam reversi, populis illis quidquid Romæ cum Pontifice maximo sancitum erat retulere. Illud etiam antea Armeni fecerunt. Quarum rerum discipuli hujus sancti viri auctores fuere: qua quidem de causa Christiana fides totum per orbem terrarum in veritate sanguinis Jesu Christi firmata est.

[18] Unum quoque nequaquam prætermittendum esse putavi, ut cuncti mortales intelligere facile queant, hunc virum sanctum belli fuisse dissipatorem, pacis vero semper auctorem extitisse. [Sanctus ipse auctor pacis futurus] Igitur Florentini confecta in Gallia Cisalpina pace cum Philippo Maria, Principum Principe, bellum contra Lucenses in Etruria, traductis undique copiis, movere. Senenses vero animadverso hoc, ne postea subactis Lucensibus in se bellum reciperent, crebris legationibus ad omnes ferme Principes Italicos nuntiarunt, ut ipsi in hoc discrimine belli medii esse vellent, ut pax, non bellum, orta pace sequatur. Veneti ac Romanus Pontifex imprimis legatos complures de hac re Florentiam destinarunt: tandem visa voluntate Florentinorum,

quoniam ajebant se tyrannidem ex Tuscia funditus evertere velle, ab inceptis eorum cessarunt. [Senensibus contra Florentinos armatis,] Senenses tunc ad Philippum Mariam Longobardorum Principem ac Genuenses legatum decernunt, ut ambo simul Lucensem urbem justissimo bello liberarent: ipsi vero legationibus Senensium moti, Nicolaum Piccininum ductorem exercitus, contra Florentinos Lucam obsidentes, in Etruriam mittunt, eamque tandem ab obsidione liberarunt. Deinde sequenti vere in agrum Florentinum, subacta Liguria ac Lunegiana, aggressionem fecit; agrum Pisanum Volaterranumque occupavit, nec non victor prope Senam in Elsæa valle castrametatus est: ubi concorditer parique voluntate, ex sententia bellum gerere Senenses decrevere. Statimque cum hoc beatus Frater Bernardinus accepisset (qui temporibus illis erat in agro Piceno, [ex Piceno in patriam redit.] qui hodie vulgo Marchia Anconitana vocitatur, ubi multum fructus in Christi fide agenda perfecit) Senam patriam quam primum venit: sed antea Episcopus Urbini, de consensu Principis, designatus electusque fuit. Cœpit in civitate sua, in templo Matris Domini maximo prædicare: ibique religiose & Christiane Dei verbum annuntians, ad integrandam pacem bellumque ponendum, cives suos, cum maxima benignitate & pietate amplissima, docebat atque exorabat.

[19] [cum Sigismundo Imp. Romam abit:] In quo quidem tempore Sigismundus, inclitus Romanorum Imperator, relicta Luca, per agrum Pisanum Volaterranumque, Senam profectus est, ubi magno cum honore a Senensi populo est receptus. Illic autem novem consumptis mensibus, cum Romano Pontifice Papa Eugenio Quarto, Senensibus legatis R. P. Karolo Episcopo Senensi & Bartholomæo Agazar viro prudentissimo mediis, concordiam fecit: cum quo Frater Bernardinus familiaritatem contraxit, Romamque cum eo deambulavit, sibi Civitatem suam omni diligentia commendavit:

quem quidem Regem & Imperatorem plusquam centum viginti millia aureorum a Senensibus dono recepisse, ajunt. Qui cum postea coronatione accepta in urbe Romana ex Italia decessisset, [Senas reversus libros scribit, & concionatur:] Frater Bernardinus Senam rediens, complures suos libros de vita & moribus Christianorum perfecit, eosque in lucem, ut reliquis ipsi prodessent, edidit: quos inde sacri Doctores Apostolica auctoritate freti approbarunt. Prædicationes etiam quasdam Senenses mirabiliter docuit, ubi de concordia, de pace, de unione civium verba ornatissima & sanctissima fecit: quin etiam ad religionem servandam, viam regulamque demonstravit: ex quibus rebus maximo in honore & dignitate, ut summa integritas ejus merebatur, apud Senenses habitus est.

[20] Interim dum hæc Senæ gerebantur, litteræ ex pluribus locis Italiæ ei sancto viro delatæ sunt, quæ quidem continere videbantur, [rursumque in Gallia Cisalpina] eum iterum Galliam Cisalpinam petere [debere], ut religiosis prædicationibus suis, in sancta Catholica fide ac etiam unione & pace, Lombardi firmarentur. Eos quippe populos tandem adivit: præcipue iis in locis & ipse fuit, ubi mortale bellum tam longis temporibus protractum erat: ubi excellentissimo cum honore sincerissimaque devotione receptus fuit. Quibus rebus diligenter peractis, deinde iterum Florentiam petivit. [Florentiæ,] Quo quidem tempore Nicolaus Piccininus, Philippi Mariæ exercitus ductor, agrum Florentinum bello premebat, propeque mœnia castramentatus fuit: quamobrem pavore Florentini perculsi fuerunt, quoniam nullæ copiae nullum præsidium sibi ad resistendum erat. Ibi vir Sanctus suis prædicationibus eis animum & vires confirmavit, ut ab ipso Deo immortalis auxilium peterent; ipsi vero tum orationibus ad Deum, tum supplicationibus factis, & nonnullis conductis pro angustia temporis militibus [III

Kal. Julii] conflictum hostibus, in radicibus Apennini jugi, [& Senis,] ad Angliarium dedere. Post paucos insuper dies Senam reversus est, ubi in componendis Sermonibus, secundum Christi doctrinam, quasi annos tres præterivit; ibique quandoque prædicans, sanctos mores confirmare Senensibus civibus operam dedit. [in Romandiola,] Cum hic vir religiosus antea per aliquot annos Romandiolam petivit, eam regionem fame pestilentia & bello depressam invenit: quibus de rebus, parum seu nihil de religione, de Deo, de honestate, ut Christiana fides postulat, sentiebant. Itaque multum laboris illic suscepit, nam ut lapides duri in religione & devotione existebant. Tandem paulatim ita eos tractare & docere cœpit, quod brevi tempore addito, avidissime omnes sese ad audiendum hunc virum Dei præbebant, quæ quidem regio antiquitus Flaminea dicebatur.

[21] [& agro Piceno,] Inde in agrum Picenum, ut ante dictum est, deveniens, mirifice illic verbum Dei operatum per hunc sanctum virum fuisse clarius apparuit. Nam quia parum de doctrina Christiana instituti incolæ illi erant (solummodo enim ad mercaturam & utilitatem, quoniam fertilis est provincia illa, tendebant) castella, urbes, villasque, quasi omnes, amore & caritate Dei motus, circumvit: protinus autem, moribus illic optimis ordinatis, Senam suam dulcissimam patriam, quam tantum in vita dilexit, revertitur. Ibi aliquos menses manens, ultimam prædicationem de servanda justitia, inter Hospitale maximum & ædem Virginis Mariæ, severissime fecit. [Mediolani,] Altera vero die Mediolanum petivit, ubi Philippus Maria Principum Princeps eum allocutus fuit. Nam ille Illustrissimus Princeps semper eum summopere, tum pro sanctitate morum, tum pro summa integritate suæ actæ vitæ, dilexit. Prædicavit in civitate illa populosa etiam multos per dies, in qua ita grate illum Mediolanensis populus audiebat, ut nullum alium majori aviditate unquam audiverint. Deinde per Lodigianum

agrum Cremonensemque prædicando, postea Mantuam Paduamque ivit: [aliisque in urbibus.] ubi prædicationes quasdam fecit. Inde Venetos visitavit, qui ut virum sanctum ipsum colebant. Paucis post diebus Senam redivit; ibique aliquot dies quiescens, in Massanam urbem, ex qua mater sua optima femina nata erat, ambulavit. Illic equidem quinquaginta dies continuo prædicans, odium & inimicitias multas, quæ inter cives vigeant, funditus eradicavit; concordiamque ac benignitatem inter Massanos cives, maximo cum amore in Christo, roboravit. Quo quidem completo, [In Regnum Neapolitan. profectus] in civitatem suam ultimo rediit: ubi omnes amicos & domesticos conveniens, licentiam ab eis postulabat, quoniam aiebat in Regnum me cupio conferre. Itaque relicta ac benedicta patria, Perusiam profectus est; deinde Spoletum ac Reatinum oppidum adivit, ubi verbum Dei prædicans ad cultum divinum honorandum, populum illum tam sibi devotum hortatus est.

[22] Altera vero die in agro Aquilano fluxu corporis affectus, viribus quasi omnibus debilitatus, Aquilam urbem intravit: statimque cum omnibus necessariis hanc ægritudinem medici curare pergunt. Sed prævalente infirmitate, [Aquilæ ægrotat,] in Vigilia Ascensionis Domini nostri Jesu Christi ad Vesperas, in lectulo signum discipulis dedit, sese in terra mori velle. Itaque in terra ipso deposito, in Domino Deo nostro quievit: sed antequam spiritum ipse dimisisset, prope obitum, [pie moritur,] civitatem suam Deo devotissime commendavit. Deinde discipuli sui more vetusto corpus sanctum suum lavantes, tunicam atque cappam, qua indutus erat, ab eo extraxere; alteram vero, quam unus eorum pro se ferebat, illud sanctum corpus induerunt: & sic Reliquiæ suorum vestimentorum Senas, per discipulos suos, quos ipse in vita tam mirabili caritate Dei amavit, delatæ fuere. Nec mirum igitur cuiquam esse debet, si tanta miracula post

mortem suam in oculis multorum Deo juvante a sanctissimo corpore facta sunt; quoniam (pace omnium dixerim) nemo vir sanctus, [claret miraculis.] ante nostram ætatem, talia & tanta inaudita miracula post obitum suum fecisse reperitur. Nam & languentes sanavit, surdos autem audire fecit, mutis etiam eloquium dedit, omnique contagione & morbo affectos ad pristinam valetudinem redegit; cæcos quoque illuminavit, & in cunctis infirmitatibus tabescentes liberati visi sunt. Quod cum per omnem Italiam jam innotescere cœpisset, qui variis languoribus patiebantur, Aquilam urbem sese portare faciebant; quorum magna pars libera ex omni infirmitate in patriam suam revertebatur. Unum ne præterire quidem intelligo, quoniam eodem puncto, in quo animam ipse Deo reddidit, Antiphona cantabatur: Manifestavi Pater nomen tuum omnibus hominibus, quos mihi dedisti; pro his oro, & non pro mundo, quia ad te venio. Voluit enim clementissimus Deus noster hanc gratiam immortalem ei in morte condonare; & quia semper nomen Domini prædicavit, nomen Domini spiritum, id est animam sanctam suam, suscepit extremo.

[23] Mortuo igitur beatissimo Fratре Bernardino Senensi, [Exequiæ factæ Aquilæ & Senis:] monachi sui seu discipuli reliquias ejus vestimenti Senas deportarunt; sed imprimis ei corpori sancto funus, pro consuetudine beatorum virorum, satis amplum Aquilani efficere curarunt. Igitur honores & officia ei facta sunt, pro religione & sanctitate, & vivo & mortuo omnia ei præstiterunt; Senenses vero, hoc animaverso, funebria maximo cum honore fecerunt: deinde supplicationes devotissime, per diem actæ maxima cum solennitate fuere. Senenses insuper ad Romanum Pontificem legatos decernunt, scilicet Leonardum Benivolentum & Bartholomæum Pecium viros sapientissimos, [instatur pro ejus Canonizatione.] ut Romano Pontifici omnique Romanæ Curiæ, tum miracula tum vita ejus sanctissima

nota forent, ut postea ipsum beatum virum, per sanctam Romanam Ecclesiam canonizatum, Sanctumque approbatum cunctis mortalibus esset. Hæc omnia ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis Mariæ, & reliquorum Sanctorum mihi scripta sunt; ut & vitam sanctam hujus viri ætati nostræ notissimam, etiam postera secula, & qui venturi sunt intelligant.